VIKIPEEDIA

Pulari keel

Pulari keel kuulub Nigeri-Kongo keelkonna Atlandi-Kongo harusse.[1] Pulari keelt kõnelevad peamiselt Fula rahvas Guineas Fouta Jaloni piirkonnas.

Pulari või pulaari keelenime on mõnes keeles samastatud fula ehk fulbe keelega, kuid Ethnologue jagab fula keele(rühma) üheksaks keeleks, mille hulgas pulari ja pulaari omakorda eri keeltena.[2]

Pulari keelt on mittekõnelejal äärmiselt raske õppida, kuna keeles on 26 klassi ja ulatuslik sõnavara. Lisaks kasutatakse Pulari keeles pikendatud vokaale ja kahekordseid konsonante, et sõnadel vahet teha.[3]

pulari keel	
Kõneldakse	Guineas, Gambias, Guinea-Bissaus, Malil, Senegalis, Sierra Leones
Kokku kõnelejaid	3 miljonit
Keelesugulus	Nigeri-Kongo keeled Atlandi-Kongo keeled Atlandi keeled

Sisukord

Kõnelejad
Arvsõnad
Ortograafia
Keelenäide
Viited

Kõnelejad

Põhiliselt kasutatakse Pulari keelt Guineas Fouta Jaloni piirkonnas, kuid lisaks ka Gambias, Guinea-Bissau's, Malil, Senegalis ja Sierra Leones. Pulari keelt kõneleb kokku umbes kolm miljonit inimest, Ethnologue'i andmetel 2 929 200 inimest, kellest enamik ehk 2 550 000 elab Guineas.[1]

Arvsõnad

Arvsõnade kasutamine Pulari keeles on inimeste ning asjade ja elusolendite loendamise puhul erinev. [4]

Numbrid	Inimesed	Asjad/loomad
1	Gooto	Go'o
2	Dido	Didi
3	Tato	Tati
4	Nayo	Nay
5	Jowo	Jowi
6	Jeego	Jeego
7	Jeedido	Jeedidi
8	Jeetato	Jeetati
9	Jeenayo	Jeenay
10	Sappo	Sappo

[4]

Ortograafia

Pulari keel pannakse kirja nii nagu seda hääldatakse. Pulari keele ortograafia sai ametliku kinnituse 1966 aastal, kui toimus UNESCO konverents Bamakos ning keel järgib ühe sümboli-ühe heli printsiipi.[4]

A, *E*, *I*, *O*, *U* häältdus on sarnane Itaalia ning Hispaania keelele ning seetõttu on nende keelte kõnelejatel Pulari keelt lihtne õppida. Häälik *C* kõlab Pulari keeles pigem kui *ch* ning *R*, kui Hispaania keelest tuttav *R*.[4] Kahekordsed häälikud, nt *AA*, näitavad pikka vokaali, kuid kahekordsed konsonandid, nt *BB*, näitavad rõhulist konsonanti.[4]

Pronoomenid

"O" võib tähendada *"teda"* nii mees- kui naissoo puhul.[4]

Teiseks, on kaks võimalust öelda *"meie"*. Kui isik, kellega räägitakse on kaasa arvatud, kasutatakse lõppu *"en"*. Kui isik, kellega räägitakse ei ole kaasa arvatud, kasutatakse *"men"* lõppu.[4]

Ainsus [4]

Isik	Alus	Asesõna
Mina	Mi	Min
Sina	A	An
Tema	O	Kanko

Mitmus [4]

Isik	Alus	Asesõna
Meie(incl)	Men	Menen
Meie(excl)	En	Enen
Nemad	Be	Kanbe

Mitmus

Mitmuse moodustamiseks on Pulari keelel samuti oma viis. Kui inglise keeles lisatakse mitmuse puhul sõna lõpule „*S*“, siis Pulari keeles mitmuse moodustamine nii lihtne ei ole. Tavaliselt muutub mitmuse puhul Pulari keeles terve sõna. NT ainsus- *OTOWAL*; mitmus- *OTOOJE* – auto, autod.[4]

Kirjaviis

Pulari keel kasutas algselt araabia kirjaviisi (mingites piirkondades siiani), kuid nüüdseks on enamasti üle mindud ladina kirjaviisile.[4]

Keelenäide

Mi waawataa Pular buy!- Ma ei räägi eriti Pulari keelt.

Mido waawi Pular seeda tun.- Ma räägin Pulari keelt väga vähe.

Mi faamaali.- Ma ei saa aru.

Hida e jam?- On sinuga kõik korras?

Oo-o!- Head aega

[4]

Viited

1. "Pular language" (http://www.ethnologue.com/language/fuf). *Ethnologue.com*. Vaadatud 24.11.2013. Inglise keel.
2. http://www.eki.ee/knab/lgv/nka.htm
3. "Pular, the heart language of the fulbe" (http://www.fulbepartners.com/content/pular_the_heart_language_of_the_fulbe). Fulbe partners. Vaadatud 24.11.2013. Inglise keel.
4. Herb Caudill, Ousmane Besseko Diallo. "Midho Waawi Pular! Learner's Guide to Pular (Fuuta Jallon)" (http://www.ibamba.net/pular/manual.letter.pdf). Failitüüp: PDF. Vaadatud 24.11.2013. Inglise keeles.

Pärit leheküljelt "https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Pulari_keel&oldid=3883005"

Selle lehekülje viimane muutmine: 12:55, 3. aprill 2014.

Tekst on kasutatav vastavalt Creative Commonsi litsentsile "Autorile viitamine + jagamine samadel tingimustel"; sellele võivad lisanduda täiendavad tingimused. Täpsemalt vaata Wikimedia kasutamistingimustest.